

“מרחב מוגן”: התערבות טיפולית במציאות טראומטית משותפת

תמר לביא, אורית נוטמן-שורץ ורחל דקל

המציאות הביטחונית בדרום חושפת את אנשי הרווחה ובריאות הנפש, הגרים בקהילות ומטפלים באוכלוסייה, לחשיפה כפולה – ישירה ועקיפה, אישית ומקצועית – לאירועים מאיימים. מציאות כזו מעוררת אתגרים ייחודיים בניהול שני העולמות, האישי והמקצועי. למרות הידע שהצטבר על עבודת בריאות הנפש הנעשית במציאות טראומטית המשותפת למטפלים ולמטופלים, רק מיעוט מהעבודות התייחס לאירועים ממושכים כמו המציאות הביטחונית בדרום ישראל. מטרת המחקר הייתה לאתר ולזהות את המורכבות הייחודית של הטיפול הפסיכוסוציאלי במציאות טראומטית משותפת מתמשכת. במחקר השתתפו שלוש קבוצות מיקוד ובהן 30 אנשי טיפול, העוסקים במגוון מקצועות טיפוליים. משך עבודתם של המטפלים באזור נע מחודש ימים ועד ל-20 שנה. ממצאי המחקר מראים כי לצד חשיפה גבוהה לאירועים טראומטיים ולסכנה ממשית, ובמקביל לחוויה של מצוקה נפשית בקרב רבים מן המטפלים המתגוררים באזור, יש רמה גבוהה של תפקוד וחוסן בתחום המקצועי. במקביל, המציאות הטראומטית המשותפת המתמשכת נמצאה בעלת השלכות מורכבות על היחסים הטיפוליים. מחד גיסא, היא צמצמה את המרחב הטיפולי, ומאידך גיסא, נוצרה הזדהות עמוקה בין המטפל למטופל, וזו אפשרה, בין היתר, האצה של תהליכים טיפוליים. הדיון סוקר את המשתנים המסייעים להמשכיות ניהול שני העולמות והמקשים עליה.

מילות מפתח: אנשי מקצוע, התערבויות, חשיפה מתמשכת, מציאות טראומטית משותפת, טרור